

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології**

**СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ
ТА КУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТАХ**

**підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 075 Маркетинг
освітньо-професійної програми Маркетинг**

Силабус освітнього компонента УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТАХ підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 075 Маркетинг за освітньо-професійною програмою Маркетинг

Розробник: Микола Кучерепа, професор кафедри історії України та археології
к. і. н., професор

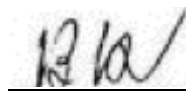
Гарант освітньо-професійної програми:

Алла Лялюк

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії України та археології протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри історії України та археології

Володимир БАРАН

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компоненту
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 075 Маркетинг Маркетинг Перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 28 год.
		Семінарські заняття 24 год.
		Самостійна робота 32 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП Кучерепа Микола Михайлович

Науковий ступінь кандидат історичних наук

Вчене звання професор

Посада професор

Контактна інформація 067-361-0-391; 099-916-3955

Електронна пошта: Kucherepa.Mikola@vnu.edu.ua ; kucherepa44@gmail.com

Посилання на розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» належить до нормативних дисциплін, яка формує системне уявлення про історію та культуру України у нерозривному зв'язку з європейським історично-культурним простором, вивчає, порівнює та переосмислює перебіг політичних, соціально-економічних та культурних процесів в Україні у європейському контексті, сприяє усвідомленню необхідності утвердження незалежної України та входження її як рівноправного партнера до Євроатлантичних структур.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є ознайомлення здобувачів освіти із багатовіковою минувшиною України у сукупності суспільних і культурних явищ і подій, у їхньому поступальному розвитку з історичними закономірностями складного процесу становлення та розвитку Української держави як європейської країни від найдавніших часів до наших днів.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є:

- дати здобувачам освіти знання про основні напрямки, тенденції та закономірності становлення й розвитку української державності, розкрити їх органічну єдність і водночас специфіку в контексті європейської цивілізації;

- ознайомити здобувачів освіти із новітніми досягненнями української та європейської історичної науки;
- навчити здобувачів освіти вільно оперувати історичними та культурологічними категоріями й поняттями та розуміти їх генезу;
- сформуванати у здобувачів освіти уміння самостійно виявляти, вивчати й аналізувати історичні та культурні процеси, події та явища;
- виховувати у здобувачів освіти почуття патріотизму, пошани до історичного минулого свого народу.

Пререквізити Для опанування цього курсу потрібні знання історії України, які засвоїли здобувачі зі школи, а також освітній компонент «Українська мова за професійним спрямуванням».

Постреквізити: Правові основи громадянського суспільства.

3. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання

ПРН15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

ПРН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем..	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1. Історія та культура України в європейському контексті від найдавніших часів до 1657 р.						
Тема 1. Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики	6	2	2	2	-	О (2), ДС (4), Т (1) /7 балів
Тема 2. Старокиївська держава в історії середньовічної Європи	7	2	2	2	1	О (2), Т (1), ДС (4) /7 балів
Тема 3. Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» та її культура	7	2	2	2	1	О (2), ДС (4), Т (1) /7 балів
Тема 4. Українські землі у складі Великого князівства Литовського	7	2	2	2	1	О (2), Т (1), Р (5) /8 балів
Тема 5. Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст	8	2	2	4	-	О (2), Р (5), Т (1) /8 балів
Тема 6. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст.	8	2	2	4	-	О (2), Р (5), Т (1) /8 балів

Разом за модулем 2	43	12	12	16	3	45 балів
Змістовий модуль 2.						
Тема 7. Руїна. Українські землі у європейській геополітиці (1658–1678)	5	2	1	2		ДС (4), Т (1) /5 балів
Тема 8. Гетьманщина та інші українські землі в європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII– XVIII ст.	6	2	1	2	1	Т (1), ДС (4) /5 балів
Тема 9. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.): європейський контекст	6	2	1	2	1	О (2), РМГ (3), /5 балів
Тема 10. Перша світова війна і Українська революція 1917– 1921 рр	6	2	1	2	1	Р (5), Т (1) /6 балів
Тема 11. Українські землі у міжвоєнний період (1921–1939 рр.).	6	2	2	2	-	Р (5), Т (1) /6 балів
Тема 12. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	6	2	2	2	-	О (2), ДС (4), /6 балів
Тема 13. Українська РСР у 1945–1991 рр.	6	2	2	2	-	Р (5), Т (1) /6 балів
Тема 14. Україна в умовах незалежності. Європейський вибір та євроатлантична стратегія сучасної України	6	2	2	2	-	Р (5), Т (1) /6 балів
Разом за модулем 2	47	16	12	16	3	45 балів
Підсумкова контрольна робота						10
Всього годин / Балів	90	28	24	32	6	100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РМГ – робота в малих групах, О – експрес-опитування, Р – реферат

Тематика семінарських занять

Таблиця 3

№ семін. заняття	Назва теми	Кількість годин
1	Першовитоки українського народу	2
2	Київська Русь в історії Європи	2
3	Українські землі у складі Литви і Польщі та інших держав. Політичні та етнокультурні процеси в Україні у XIV – першій половині XVII ст.	2
4	Козацтво та його роль в історії українського народу	2
5	Визвольна війна в Україні середини XVII ст. під проводом Богдана Хмельницького	2
6	Україна в другій половині XVII – XVIII ст. Втрата державності	2
7	Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.). Культура українських земель у XIX ст. – на початку XX ст	2
8	Боротьба за державність України в 1917–1921 рр. Українська культура в часи революції	2
9	Міжвоєнний період української історії (1921–1939 рр.)	2
10	Україна у роки Другої світової війни	2

11	Українська РСР у 1945–1991 роках. Українська радянська культура	2
12	Україна в умовах незалежності	2
	Разом	24

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури навчальної дисципліни. Загалом на самостійну роботу виділено 32 години.

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики	2
2.	Старокиївська держава в історії середньовічної Європи	2
3.	Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» на історичній карті Європи.	2
4.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав	2
5.	Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.	2
6.	Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст.	2
7.	Руїна. Українські землі у європейській геополітиці (1658–1678)	2
8.	Гетьманщина та інші українські землі в європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII – XVIII ст.	2
9.	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	2
10.	Перша світова війна і Українська революція 1917– 1921 рр.	4
11.	Українські землі у міжвоєнний період (1921–1939 рр.).	2
12.	Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2
13.	Українська РСР у 1945–1991 рр.	2
14.	Україна в умовах незалежності. Європейський вибір та євроатлантична стратегія сучасної України.	4
	Разом	32

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та

Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали за умови, що тематика публікацій відповідає змісту тем освітнього компонента;; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Освоєння освітнього компонента Україна в європейському історичному та культурному контекстах» сприятиме отриманню таких Soft skills як комунікативні навички (вміння слухати співрозмовника, вміння говорити на публіку), емоційний інтелект, позитивне мислення.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на одне теоретичне питання (20 балів) та розв'язку двох ситуаційних вправ – по 40 балів кожне. Максимальна оцінка 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Таблиця 3

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але

демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

Перелік питань на залік

1. Походження українського народу через призму європейського етногенезу.
2. Антична культура грецьких полісів Північного Причорномор'я.
3. Кочові цивілізації українського Степу: киммерійці, скіфи, сармати.
4. Київська Русь в історії середньовічної Європи.
5. Запровадження християнства та його вплив на політику та культуру Русі.
6. Європейський вектор у зовнішній політиці та династичні зв'язки Рюриковичів часів Київської Русі.
7. Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» у контексті середньовічної європейської історії та культури.
8. Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського та Польського королівства.
9. Утворення Кримського ханату та його експансія на українські землі.
10. Культурно-просвітницька діяльність братств.
11. Козацтво в українській історії та культурі XVI – першої половини XVII ст.
12. Європейські аналоги українського козацтва.
13. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний та його діяльність.
14. Люблінська унія 1569 р.
15. Берестейська унія 1596 р.
16. Розвиток культури в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст.
17. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст. під проводом Богдана Хмельницького. Історичні передумови і причини Хмельниччини 1648–1657 рр.
18. Переяславсько-Московська угода 1654 р. та її оцінка в історіографії.
19. Міжнародна дипломатія Війська Запорозького доби Хмельниччини. Віленський договір 1656 р.
20. Геополітичні причини Руїни.
21. Гадяцький трактат Війська Запорозького із Річчю Посполитою 1658 р.
22. Військово-політичне протистояння в Україні періоду Руїни (1658–1678 рр.)
23. Міжнародні договори та поділ українських земель між іноземними державами у 60–80-х рр. XVII ст.
24. Українські землі у європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII–XVIII ст.
25. Гетьман Іван Мазепа і мазепинці.
26. «Балто-Чорноморська вісь»: шведсько-український союз 1708–1709 рр.
27. Пилип Орлик та його конституційний проєкт 1710 р.
28. Запорозька Січ у XVIII ст.
29. Правобережжя і західноукраїнські землі: гайдамацький і опришківський рухи.
30. Культурне життя в Україні у другій половині XVII–XVIII ст. Феномен козацького бароко.
31. Три поділи Речі Посполитої та їхній вплив на українські землі.
32. Наддніпрянська Україна у першій половині XIX ст.
33. Західноукраїнські землі у першій половині XIX ст. «Руська трійця».
34. “Весна народів” 1848–1849 рр. і українське національне відродження.
35. Кирило-Мефодіївське товариство.

35. Суспільно-політичне життя та національні рухи в Наддніпрянщині у другій половині XIX ст.
36. Реформи 60–70-х рр. XIX ст. та їхній вплив на розвиток Наддніпрянської України.
37. Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст.
38. Класики української літератури, живопису, музики і театру другої половини XIX – початку XX ст.
39. Україна у Першій світовій війні.
40. Українські січові стрільці та їх культурно-просвітницька праця.
41. Українська революція 1917–1921 рр. УНР часів Української Центральної Ради.
42. Українська Держава у період гетьманату Павла Скоропадського 1918 р.
43. УНР часів Директорії, її внутрішня та зовнішня політика.
44. ЗУНР. Польсько-українська війна 1918–1919 рр.
45. Боротьба за соборність: Злука УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. та її історичне значення.
46. Українізація в радянській Україні у 20–30-х рр. XX ст.
47. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: причини та наслідки.
48. Економічна та національно-культурна політика Другої Речі Посполитої щодо західноукраїнських земель.
49. Товариства “Просвіта”, “Рідна школа” та їх роль в духовному і культурному житті краю.
50. Карпатська Україна в європейській геополітиці.
51. Радянізація в західноукраїнських областях у 1939–1941 рр.
52. Початок німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Нацистський окупаційний режим в Україні (1941–1944 рр.).
53. Культурне життя в умовах нацистської окупації.
54. Рух Опору в Україні під час Другої світової війни. Українська повстанська армія та її боротьба.
55. Повторна радянізація західноукраїнських областей.
56. Відбудова народного господарства в УРСР у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. XX ст.
57. Суть і зміст процесу “десталінізації” в УРСР у період хрущовської “відлиги”.
58. Радянський тоталітаризм і національна культура в УРСР другої половини 1960-х – 1985 рр.
59. Дисидентський рух.
60. Горбачовська “перебудова” в Україні.
61. Утворення Народного руху України та інших політичних партій.
62. Історичні передумови проголошення незалежності України. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.
63. Економічний розвиток та культурне життя в незалежній Україні.
64. Будапештський меморандум 1994 р. про гарантії безпеки для України.
65. Незалежна Україна на міжнародній арені. Шлях до ЄС.
66. Європейський вибір і євроатлантична стратегія сучасної України.
67. Проблема вступу України до Європейського Союзу і Північноатлантичного альянсу (НАТО). Євромайдан – Революція гідності 2013–2014 рр.
68. Анексія Криму Російською Федерацією та її наслідки для загальноєвропейської системи безпеки.
69. Російсько-українська війна і європейська дипломатія.
70. Україна-Європа: основні тенденції політичного, економічного та культурного співробітництва у першій чверті XXI ст.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Анішук Н. В. Історія і перспективи української державності : навч.-метод. посібн. Одеса : Юридична література, 2021.
2. Бойко О. Історія України (Альма-матер+): підручник Київ: Вид-во : Академія, 2021.
3. Трансформація української національної ідеї. Олесь Доній, Олександр Кочетков, Роман Кудлай та ін. Київ: Наш Формат, 2019.
4. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності: національна доповідь / ред. кол. С. і. Пирожков, В. А. Смолій, Г. В. Борjak, я. В. Верменич, С. С. дембіцький, о. м. майборода, С. В. Стоєцький, Н. В. Хамітов, л. д. якубова, о. В. ясь. інститут історії України НАН України. київ: Ніка-центр, 2020. 356 с.

Додаткова

1. Баран В., Токарський В. «Зачистка»: політичної репресії в західних областях України у 1939–1941 рр. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2014.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022.
3. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. Київ: Самміт-Книга, 2021.
4. Ідрісов Д. Невідомі сторінки історії України. Україна і світ. Харків: Фоліо, 2019.
5. Історія Волині : науково-популярне видання / наук. редактор, керівник автор. колективу М. М. Кучерепа ; авт. кол.: В. А. Білик, Г. В. Бондаренко, В. І. Бортніков та ін. ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Суми : Університетська книга, 2023. 670 с.
6. Кучерепа М., Степанюк С. Волинь у 1939–1941 рр.: радянська, репресії і опір радянському тоталітаризму. *Радянські репресії в Західній Україні у 1939–1953 рр.* Колективна монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021.
7. Мицик Ю., Бажан О. Від трипільців до кіборгів. Коротка історія України. Київ: Кліо, 2022.
8. Wóycicki Kazimierz. Globalna Ukraina. Warszawa: Wydawnictwo: Arbitror, 2022.
9. Plokhyy, Serhii. The Gates of Europe: A History of Ukraine. New York: Basic Books, 2015.
10. Український історичний портал: <http://historians.in.ua/>